

quam aliarum partium dictae Ecclesiae sub-
 jectarum etiam Urbi praedictae adiacentium,
 quam propter homicidia aliqua nefanda per
 eos perpetrata, excessus, crimina, & deli-
 cta, & alias eorum demeritis id exigentibus
 a Civitatibus, terris, castris, & locis eor-
 um, seu in quibus tunc morabantur exules,
 rebelles, & banniti, quod in illis propterea
 secure morari nequirent, alii de Civitatibus,
 terris, castris, & locis dictae Ecclesiae sub-
 jectis ad Regnum, & alias adiacentes hujus-
 modi, alii autem ex Regno, & adjacenti-
 bus partibus praedictis, ad Civitates, terras,
 castra, & loca eidem Ecclesiae subiecta praedicta,
 etiam dictae Urbi adiacentia se trans-
 ferrent, nonnulli Barones, Proceres, &
 Domini, seu Vicarii in temporalibus Civi-
 tatum, terrarum, castrorum, & locorum,
 ac Regni, & partium adjacentium praedi-
 ctorum, eorumque Officiales, & subditi
 distos homicidas, bannitos, criminosos,
 atque rebelles homines scienter receptare,
 & quod gravius erat, protegere, & defendere
 non formidabant, se reos tantorum sce-
 lerum, per homicidas, & alios bannitos
 praedictos perpetratorum, apud Deum con-
 stitutos, & tam ipsis homicidis, & male-
 factoribus, quam aliis similia, vel gravia
 delicta perpetrandi, & committendi auda-
 ciam, & scelus hujusmodi impunitatem
 tribuentes in animarum suarum periculum,
 justitiae conculcationem, ac dictae Sedis au-
 thoritatis contemptum, & scandalum plu-
 rimorum. Idem Julius Praedecessor Motu
 proprio omnes, & singulos Barones, Pro-
 ceteros, Milites, ac Dominos, & Vicarios,
 in temporalibus Civitatibus, terrarum, ca-
 strorum, & locorum eorumdem, necnon
 nostros, & eorumdem Baronum, Proce-
 rum, Militum, & Dominorum, Vicarios,
 Officiales, & subditos per suas literas re-
 quisiverat, & monuerat, eisque, & eor-
 um cuilibet in virtute sanctae obedientiae,
 & sub excommunicationis latae sententiae
 poena, quam contrafacientes eo ipso incur-
 rerent, districtius inhibuerat, ne homici-
 das, bannitos, criminosos, rebelles, alio-
 que infames homines praefatos, qui propter
 eorum delicta banniti in locis originis sua-
 rum, seu aliis regnorum, Civitatum, Terrarum,
 Castrorum, & aliorum locorum praedictorum
 propter eorum malam vitam commo-
 rari non poterant, ex tunc de cetero nulla-
 tenus receptare, aut eis consilium, auxi-
 lium, vel favorem quovis quaesito colore
 praestare praesumerent. Quinimmo tales ad
 eorum dominia declinantes, seu in eis com-
 morantes capi, & ad forum, seu justitias,
 vel Officiales, ad quos punitio, & castigatio
 criminum, & excessuum per eos perpetra-
 torum, ut praefertur, de jure, vel con-
 suetudine pertinebant, & spectabant, de-
 finire, aut si partibus laesis, & offensis uti-
 lium foret, illos juxta criminum, & excessuum
 per eos perpetratorum qualitatem ad
 poenas a jure statuta in locis, ubi deprehensi
 forent, procedere procurarent.

Leo X. aliam
edidit hic cit.

§.6. Praeterea fel. mem. Leo Papa X.,
etiam Praedecessor noster similiter per eum

accepto, quod nequissimi sicarii, &c. Prae-
terea inferionem Bullae Leon. X. Omnes quia
ipsa est in Tom. III. Par. III. fol. 472.

§.7. Porro ad notitiam similis memo-
riae Clementis Papae VII. pariter Praedecessor
nostri pervento plures Urbis, &c. Non
pono hic istam Bullam Clem. VII. In sancta
quia habes eam in Tom. IV. Par. I. fol. 44.

§.8. Pie mem. Pius Papa IV. similiter
Praedecessor noster singulas Pii II. Pauli,
Sixti, Julii, Leonis, & Clementis, &c.
Praeterea hanc Bullam Pii IV. Siquidem ha-
bes ipsam sup. In eamenti fol. 66.

§.9. Cum autem statim ubi Nos ad sum-
mi Apostolatus apicem divina cooperante
providentia assumpti fuimus, ob earumdem
literarum non observacionem in eisdem Ci-
vitatibus, Terris, & locis, ac etiam in
Alma Urbe nostra varias diffensiones, dis-
cordias, & odia vigere, latrocinia, & ho-
micidia, aliaque nefandissima crimina per-
petrari, ac praefatos Pium II. Paulum, Six-
tum, Julium, Leonem, Clementem, ac
Pium IV. Praedecessores pro felici, ac tran-
quillo statu, & commodo personarum tam
dictae Urbis quam aliarum Civitatum, Ter-
rarum, & locorum praedictorum, praemi-
ssa statuisse, ordinasse, & peregrisse perspe-
xerimus. Idcirco Nos quoque eadem ratio-
ne, quietis videlicet, ac pacis moti habita
super his, cum venerabilibus Fratribus no-
stris ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Car-
dinalibus deliberatione matura, ac de illo-
rum unanimi consilio, & assensu singulas
Pii II., & Pauli, ac Sixti, necnon Julii, &
Leonis, & Clementis, & Pii IV. Praedecessor-
um literas hujusmodi, cum statutorum,
ordinationum, extensionum, ampliatio-
num, revocationum, cassationum, irrita-
tionum, annullationum, decretorum,
confiscationum, incorporationum, appli-
cationum, voluntatum, hortationum, re-
quisitionum, & mandatorum, omnibus-
que, & singulis aliis in eis respective con-
tentis clausulis Apostolica auctoritate praedi-
cta tenore praesentium approbamus, confir-
mamus, & innovamus, illisque perpetuae,
& inviolabilis firmitatis robur adici-
mus, ac ab omnibus, & singulis, quos illae
concernunt penitus, ac sub praedictis per
contrafacientes irremissibiliter incurrendis
poenis observari volumus, atque decernimus.

§.10. Easdemque literas, ad hoc ut si
homicida, sicarii, banniti, in Civitatibus,
Terris, Castris, & locis praedictis cuiquam
damna aliqua intulerint, ipsique damnis ta-
liter illatis a Civitatibus Communitatibus,
ac Terrarum, Castrorum & locorum hu-
jusmodi Universitatibus capti, & deprehensi
non fuerint, sed taliter delinquentes impu-
ne evaserint, communitates, ac universi-
tates hujusmodi (praeter hoc quod ad dam-
norum quorumcumque sic illatorum parti
lasae, damnaque hujusmodi patienti, eorum-
que haeredibus plenariam restitutionem, &
satisfactionem omnino teneantur) ad tan-
tundem, quantum damna illata hujusmodi
aestimata fuerint, Camerae Apostolicae rea-
li-

Clem. VII. aliam
edidit hic cit.

Pius IV. aliam
edidit hic in-
dicatam.

Hic modo P6-
tius Pius V.
antedictas Co-
stitutiones ap-
probat.

Communita-
tesque obligat
ad restitutionem
danorum &
tantundem.
pro poena.

liter cum effectu persolvendum omnino sint
adstricti, auctoritate, & tenore praefatis ex-
tendimus, & ampliamus.

Communita-
tes bannitos
capere stu-
deant.

§.11. Mandantes eisdem Communitati-
bus, & Universitatibus, quatenus ipsae in-
virtute sanctae obedientiae, & sub majoris
excommunicationis, ac alius Nobis, & pro
tempore existenti Romano Pontifici bene-
vifis poenis, eosdem sicarios, & bannitos
in eorum Civitatibus, Terris, Castris, &
locis commorantes, seu per eas, & ea tran-
seuntes capere, & ad populum convocand-
um, & coadunandum campanas pulsare,
eosque sic captos ad carceres conducere,
aut Curiae temporali consignare omnino te-
neantur.

Executores
hujus Consti-
tutionis depu-
tat.

§.12. Quocirca dilectis filiis Vitellotio
S. Mariae in via lata Romanae Ecclesiae Cam-
merario, & Camerae praefatae Thesaurario,
Praesidentibus, Clericis, ac universis, & sin-
gulis Legatis, & Vicelegatis Provinciarum
nostrarum, & aliis Rectoribus, ac Offi-
cialibus Civitatum, Terrarum, & partium
praedictarum Nobis, & dictae Sedi mediate,
vel immediate subiectarum districte praeci-
piendo mandamus, quatenus praesentes li-
teras solemniter in singulis Provinciis, Ci-
vitatibus, Terris, & locis praedictis publi-
cari, necnon omnia, & singula in eis con-
tenta inviolabiliter observari faciant, &
mandent. Contradictores quoslibet, & re-
belles, cuiuscumque status, gradus, & praemi-
nentiae fuerint, sententias, censuras,
& poenas praefatas damnabiliter incurrisse,
declarent, & declarationem hujusmodi per
eos faciendam in libris malefactorum con-
scribi, & adnotari mandent, & faciant.
Necnon capitales praefatas sententias a mi-
nistris justitiae absque alicujus incurfu ir-
regularitatis exequi procurent, ac realiter,
& irremissibiliter exigant, invocato etiam
ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecula-
ris. Necnon pro exactione poenarum pecu-
niarum hujusmodi contra Communitates,
& Universitates, ac in eorumdem inobe-
dientium in temporalibus dominorum vas-
sallos propter eorum hujusmodi inobedi-
entiam repraesentias concedant, necnon, & cum
effectu exequi faciant. Attentius hortan-
tes, & requirentes in Domino Barones, &
Domicellos, ac in temporalibus Dominos
dicti regni, necnon illius Provinciarum,
Civitatum, & locorum Gubernatores, &
Officiales pro tempore existentes, ut praefatos
homicidas, & fautores, & complices
capiant, & capi procurent, captosque ad
praesides nostrarum Provinciarum, unde
ipsi homicidae, fautores, & complices ori-
ginem traxerunt, conduci, & eis realiter
consignari similiter cum effectu faciant.

Clausulas de-
rogatorias ap-
ponit.

§.13. Non obstantibus Constitutionibus,
& Ordinationibus Apost. ac omnibus illis,
qua dicti Praedecessores in praefatis eorum
litteris voluerunt non obstare, ceterisque
contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus,
communitatibus vel divinis ab eadem sit Sede
indultum, quod interdicti, suspendi, vel
excommunicari non possint per literas
Apostolicas non facientes plenam, & ex-
Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

pressam, ac de verbo ad verbum de indulto
hujusmodi mentionem, & quibuscumque
aliis privilegiis, indulgentiis, & litem
Apostolicis, generalibus, vel speciali-
bus super recipiendis bannitis, homicidis,
& brigosis, ac aliis praedictis quorumcumque
tenoribus existant, per qua praesentibus
non expressa, vel totaliter non inserta esse-
tus earum impediri valeat quomodolibet,
vel differri, & de quibus, quorumcumque
totis tenoribus de verbo ad verbum habenda
sit in nostris litteris mentio specialis, qua
quoad hoc cuiquam nolumus ullatenus fuf-
fragari.

§.14. Volumus autem, quod praesentes
litterae nostrae postquam in valvis Basilicae
Principis Apostolorum, & in Campo Flora-
de Urbe affixae fuerint, omnes, & singulos
Cives Roman. & alios in Urbe commoran-
tes effluxis quindecim diebus, alias vero
Duces, Comites, Marchiones, Domicellos,
Barones, & alios temporales domi-
nos, & Vicarios, Communitates, &
Universitates Civitatum, Terrarum, &
locorum Sedi praefatae mediate, & imme-
diate subiectorum hujusmodi decurso men-
se arctent, & contrafacientes poenas praefatas
incurrant in omnibus, & per omnia,
perinde ac si eis omnibus, & singulis contra-
facientibus, personaliter, & particula-
riter intimatae fuissent. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum;
Anno Incarnationis Dominicae, millesimo
quingentesimo sexagesimo sexto, tertio
Nonas Julii, Pont. nostri Anno I.

Formam, &
effectus pu-
blicandi ad-
dit.

D. P. An. I.
die 3. Julii.

✱ Ego Pius Catholicae Ec-
clesiae Episcopus.

Subscr. Papae.

- * Jo. Card. Moronus Episcopus Portuensis.
- * Ego Jo. Mi. Cardinalis Saracenus.
- * Ego Jo. Cardinalis Politianus.
- * Ego Jo. B. Cicada Cardinalis S. Clementis.
- * Ego B. Card. Trauch.
- * Ego Jo. Cardinalis Capisuccus.
- * Ego Jac. Card. Sabellus.
- * Ego Marcus Ant. Card. Columna.
- * Ego Ptolemaeus Card. Comens.
- * Ego Aloysius Card. de Pad.
- * Ego Zacharias Card. Delphinus.
- * Ego Marcus Antonius Card. Robba.
- * Ego Franc. Ab. Card. Const.
- * Ego Jo. Ant. Card. S. Gregorii.
- * Ego Aloysius Card. Cornelius.
- * Ego Lud. Card. Simoneta.
- * Ego Ant. Card. Granuelanus.
- * Ego F. Card. Paciecco de Toledo.
- * Ego Jo. Franciscus Card. de Gambar.
- * Ego Ianicus Avalus Card. Arag.
- * Ego Guido Card. Vercellen.
- * Ego Benedictus Lomellinus.
- * Ego G. Card. Siretus.
- * Ego Hier. Card. Simoncellus.
- * Ego F. Card. Aleciatus.

Subscription-
es Card.

Anno a Nativitate Domini 1566. In-
diti. 6. die 17. mensis Augusti, Pont. Saeculiff.
in Christo Patris, & Domini Pii divina pro-
videntia Papae V. Anno primo, Supra scripta
P p

Publicatio.

li-

littera Apostolica lecta, affixa, & publicata fuerunt ad valvas Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Florae dimissis illarum copiis affixis per Nos Bernardinum Andream, & Jo. Andream Rogerium Apostolicos Cursores.
Julius Parinius Mag. Curs.

Sequitur ampliatio poenarum contra Fautores Bannitorum.

**PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI**
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. **I**ndefessa pastoralis nostrae providentiae sollicitudo, ad ea potissimum diligenter intendit, per quae omnes Christianifideles, praesertim subditi, & S. R. E. devoti, & peculiare filii quiete, & pacifice vivere valeant. Unde Nos in his nostrae provisionis remedium libentes adhibemus, ac poenas adiciamus, ut, si non pacis cupidine, saltem formidine poenae, mandata Apostolica, ad ipsorum subditorum nostrorum tranquillitatem spectantia, debite serventur, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Causa hujus Concilii. §.1. Cum itaque (sicut non sine gravi animi nostri molestia nuper accepimus) diversae status Ecclesiastici, & domini nostri temporalis personae, posthabitis, & neglectis Constitutionibus, & mandatis, tam a Nobis quam etiam aliis Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris emanatis, homicidas, rebelles, latrones publicos, graffatores viarum, ac in poenam capitis bannitos, & alios facinorosos homines, in suis locis receptare, ac tenere, eisque diversimode favere, consiliumque, & auxilium praestare non reformident, in non modicum Apostolicorum mandatorum contemptum, plurimamque eorumdem subditorum nostrorum perturbationem, & offensionem.

Ampliatio poenarum in auxiliosos bannitorum in futurum. §.2. Nos igitur, ad quos pro universalis nostrae administrationis munere, praecipue pertinet inconvenientibus hujusmodi, & scandalis, quae exinde quotidie proveniunt, omni diligentia nostra obviare, in praemissis, quantum cum Deo possumus, opportune, matureque providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, matureque deliberatione nostra, ac de Apostolica potestate plenitudine praeter alias contra talia perpetrantes a Nobis jam factas Constitutiones, hac nostra perpetuo valitura sanctione, & Constitutione statuimus, ordinamus, volumus, decernimus, & declaramus. Quod quicumque subditi nostri, & ipsius Romanae Ecclesiae, cujusvis status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, & praeminentiae existentes, etiam si Barones, Domicelli, & Feudatarii nostri fuerint, aliquos homicidas, rebelles, publicos latrones, graffatores viarum, ac in poenam capitis bannitos, & quoslibet alios facinorosos homines, illorumque adherentes, fautores, & complices, de cetero in suis locis receptaverint, aut tenuerint,

poenis confiscationis omnium bonorum, ac demolitionis domorum suarum, & exilii perpetui una cum totis eorum familiis, ultra alias poenas tam in nostris, quam eorumdem Praedecessorum nostrorum desuper confectis literis contentas (quas contrafacientes eo ipso incurrere volumus) per dilectos filios Gubernatores, Officiales, ac Justitia ministros Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum Nobis, & dictae Romanae Ecclesiae subiectorum (quibus ut praesentes nostras literas omnino exequantur, sub indignationis nostrae poena, districte praecipimus) irremissibiliter afficiantur, plestantur, & puniantur, afficiantur, & puniri debeant.

§.3. Qui vero praefatos homicidas, rebelles, publicos latrones, viarum graffatores, in poenam capitis bannitos, & facinorosos homines, hucusque in locis suis receptaverint, aut tenuerint, in exilium una cum ipsorum familiis, ad varia loca per ipsos Gubernatores, Officiales, ac Justitia ministros declaranda, & statuenda (data per eos idonea cautione de hujusmodi exilio servando) mittantur, & relegentur. Decernentes praeterea, super praemissis procedendi posse per accusationem, de lationem, inquisitionem, & alio quovis modo.

§.4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes etiam S. R. E. Cardinales, in quavis causa, & instantia (sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) iudicari, & definituri debere, necnon irritum, & inane quidquid secus a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.5. Non obstantibus, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & saepius innovatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, ad effectum praesentium, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.6. Ceterum quia difficile foret praesentes literas ad singula quaeque loca, in quibus opus fuerit, deferri, volumus etiam, ac decernimus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem praesentibus, in iudicio, & extra adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel offensa. Nulli ergo &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quinquagesimo sexagesimo sexto, 18. Kalen. Septemb. Pontificatus nostri Anno I.

Declaratio quo ad receptores praefatos.

Clausula sublata.

Clausula derogatorie.

Transumptorum fides.

Dat. P. An. I. die 17. Aug. quinquagesimo sexagesimo sexto.

quingentesimo sexagesimo sexto, 18. Kalen. Septemb. Pontificatus nostri Anno I.

Sequitur mandatum quotannis d. Bullam publicandi.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Preceptum publicandi hinc Bullam anno quolibet, & alterandi in Archivis.

§.1. **C**um nos nuper pro nostri Pastoralis officii sollicitudine, ad pacem, & quietem in universo statu nostro Ecclesiastico inducendam, & conservandam, mala extirpanda, ac Civitates, Terras, & loca nostra sicariis & aliis nefariis hominibus expurganda, quasdam nostras sub plumbro desuper confectas literas contra homicidas, bannitos, & alios facinorosos, eorumque receptatores, adherentes, & fautores publicari fecerimus, volentesque literas hujusmodi ab omnibus, quos ipsa concernunt, inviolabiliter observari, nec inobedientes ullo modo sese excusare possint, Motu proprio, & ex certa scientia, matureque deliberatione nostra, auctoritate Apostolica, tenore praesentium statuimus, ordinamus, ac sub indignationis nostrae, & mille ducatorum Camerae Apostolicae applicandorum per contrafacientes eo ipso incurrendis poenis districte praecipimus, & mandamus, Quod quilibet Communitas, Universitas, & Populus quarumcumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & locorum Nobis, & S. R. E. mediate vel immediate subiectorum, statim cum dictae nostrae litterae, si earum transumptum impersum ad eos pervenerit, convocato eorum publico consilio in praesentia Officialium, sindicorum, & curam maleficiorum habentium, eas ibi alta, & intelligibili voce etiam vulgari sermone illas declarando, ut melius, & facilius ab omnibus percipi possint, legi facere, & deinde in eorum Archivio publico diligenter custodiri curare omnino debeant. Ac successive singulis annis in principio cujuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter, ut praefertur, eisdem literas in eorum publico consilio legendo reiterare teneantur.

Contravenientium poena.

§.2. Quod si (quod non credimus) ab aliquibus praetermissum, vel contraventum fuerit, volumus, & sub excommunicationis, & aliis arbitrii nostri poenis etiam mandamus, quod loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Justitiae minister quocumque nomine nuncupatus, contra statutum, & ordinationem nostram hujusmodi non observantes, ad executionem poenarum praedictarum, sine mora irremissibiliter procedat, ut quos obedientiae bonum ad mandatis nostris parendum non adducit, poenarum saltem metus a contraveniendo absterreat. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Exemplorum fides.

§.3. Praeterea volumus praesentium litterarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, plenam, & indubiam fidem aequae ac originalibus ipsis adhiberi debere.

Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die quarta Septembris, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno I.

XV.

Confirmatio Statutorum, & Ordinationum in Synodo Provinciali Mediolanen. circa mores personarum Ecclesiasticarum ejusdem Provinciae.

Ex Regest. in Secr. Arcis. Dat. P. An. I. die 4. Sept.

Procemium.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad futuram rei memoriam.

Inter omnes Apostolicae servitutis Nobis iniunctae sollicitudines, quae mentem nostram incessanter exercent, illa frequentior occurrit, ut Ordinationes, & statuta, quae circa jam dudum labascentis, & pene convulsa disciplinae Ecclesiasticae, restitutionem prudenter edita fuisse cognoscimus, ab omnibus ipsius Ecclesiae ministris obedienter recipi, & indifferenter, observari procuremus.

§.2. Cum itaque, sicut accepimus, nuper in Provinciali Synodo Mediolanen. dilecto filio nostro Carolo tituli Sanctae Praxedis, Presbytero Cardinali Borromeo nuncupato, qui Ecclesiae Mediolanen., ex concessione, & dispensatione Apostolica praefate dignoscitur, illi praesidente, quam plurima saluberrima statuta, & decreta ad mores dilectorum filiorum Cleri secularis totius Provinciae Mediolanen. reformandos, pertinentia, & praesertim honestatem, decorem, reverentiam, ornamenta Ecclesiastica, necnon locum, tempus, modum, aliasque circumstantias, in Ecclesiasticorum Sacramentorum administratione, Missarumque celebratione observanda, ac sepulturas, funeralia, processiones, Verbi Dei conciones, seu praedicationes, representationes, exuviarum decentiam, vitae honestatem, frugalitatem, morum correctionem, & moderationem, Archivia, & alia ad scripturarum jurium, & aliorum bonorum, Ecclesiasticorum conservationem, necnon fructuum, reddituum, & proventuum, Ecclesiasticorum dispensationem pertinentia, non minus religiose, quam sapienter ordinata fuerint, quae cum non solum licita, & honesta, sed etiam Ecclesiasticae rei plurimum utilia, & apprime laudabilia existant, ab omnibus Dei ministris, aequaliter expedit observati.

S. Carolus Borromeus Synodum Mediolanen. celebrat.

Ejus Statuta, & Canones confirmantur, & ab omnibus executioni mandari praecipit.

§.2. Hinc est, quod Nos bonorum Civium utilitati, honestatique reipublicae, nunquam refragari, sed sanctis patriae legibus libenter obtemperare debere considerantes, ac eorum statutorum, & decretorum praedictorum, documentorumque, desuper confectorum, & inde secutorum tenores, de quibus plenam, & distinctam informationem, a praedicto Carolo Cardinale oretenus Nobis factas accepimus,

P p 2 presen-

presentibus, pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, omnia, & singula statuta, Ordinationes, & Decreta in particulari Synodo Mediolanen., sic ut praefertur, edita, & publicata, ac prout illa concernunt, in dictis documentis contenta, in omnibus, & singulis Ecclesiis, Prioratibus, Praepositis, Hospitalibus, & aliis piis locis Ecclesiasticis, saecularibus, vel etiam regularibus commendatis, etiam Nobis, & Apostolicae Sedi immediate subiectis, etiam nullius Diocesis, aut alias quomodocumque exemptis, in universa Provincia praedicta constitutis, ac per quoscumque, eorumque Ecclesiarum, & locorum Praelatos, Abbates, Priores, Praepositos, Rectores, Superiores, Ministros, Capitula, Canonicos, & personas saeculares, aut illa ex concessione, vel dispensatione Apostolica, in commendam, aut administrationem obtinentes, etiam si dictae Sedis notarii, accolliti, cappellani, ac Romanae Curiae officiales, etiam officia sua actu exercentes, etiam familiares nostri, & continui commensales, etiam vere, & antiqui, aut alias, in Nobis, seu venerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium, & praedictae Sedis servitibus, & obsequiis insistentes existant, quos omnes ratione beneficiorum quomodocumque personalem residentiam requirentium in dicta Provincia, per eos, quomodolibet obtentorum, & obtinentorum, sub sententiis, censuris, & poenis a Concilio Tridentino, aliisque Sacris Canonibus, contra non residentes latis, & impositis, ad personalem residentiam districte, per locorum Ordinarios, seu eorum in spiritualibus Vicarios Generales dictae Provinciae cogi, & compelli volumus, nec eis Constitutionem, fel. rec. Eugenii PP. IV. Praedecessoris nostri, in favorem Curialium dictae Sedis editam, ac quaecumque privilegia, & indulta Apostolica, etiam per Nos ad id illis in genere, vel in specie, quomodolibet concessa, desuper suffragari intelligimus, vel alias quomodolibet exemptos, ac Nobis, & dictae Sedi, ut praefertur, immediate subiectos, etiam si nullius Diocesis esse dicantur, dummodo, tamen de praedicta Provincia existant, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, & praeminentiae fuerint, in omnibus, & per omnia integre, ac sub sententiis, censuris, & poenis, in eis forsitan contentis recipi, & admitti, observari, praefari, & debita executioni demandari, nec quempiam, se ab eorum observatione cuiuscumque exemptionis, immunitatis, privilegii, nec alio praetextu excusare debere, auctoritate Apostolica, tenore praesentium perpetuo statuimus, & ordinamus.

Eadem Statuta ad omnes Ecclesias, Monasteria, &c. extendit.
Ab eorum Superioribus publicari mandat.

§.3. Dictaque Provincialia statuta, & Ordinationes, & decreta, ad Ecclesias, Monasteria, & alia loca, ac eorum superiores, capitula, & alias personas saeculares huiusmodi extendimus, & ampliamus.
§.4. Universis eorundem Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, Praepositu-

rarum, aliorumque locorum Praelatis, superioribus, & capitulis praedictis, in virtute sanctae obedientiae districte praecipiendo mandantes, quatenus eadem provincialia statuta, Ordinationes, & Decreta juxta eorum formas, & tenorem, in suis Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis publicent, & publicari, ac per eorum capitula, Canonicos, aliasque personas saeculares, huiusmodi integre observari faciant; alioquin, si super hoc per locorum Ordinarios moniti, in praemissorum executione, & observatione cessaverint, illamve locorum Ordinarii distulerint, seu alias neglexerint, ipsum Metropolitanum, vel generalem eius in spiritualibus Vicarium negligentiam, seu dilationem dictorum Ordinariorum omnino supplere volumus, committimus, & mandamus.

§.5. Necnon eosdem Superiores Praelatos, ac Commendatarios, Capitula, Canonicos, & personas saeculares praedictas, ad praemissorum omnium observationem teneri, & efficaciter obligatos esse, censuris, & poenis, tam Ecclesiasticis, quam pecuniariis, praedicti Caroli Cardinalis, ac pro tempore existentis Archiepiscopi Mediolanen., aut eius in spiritualibus Vicarii Generalis arbitrio moderandis, & applicandis, ad id compelli posse.

Ad eorum, observantiam compelli posse decernit poenis spiritualibus, & corporalibus.

§.6. Sicque per quoscumque Iudices, & Commissarios, & S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Sic ab omnibus iudicandum esse statuit.

§.7. Non obstantibus exemptionibus, & immunitatibus, aliisque praemissis, necnon Eugenii Praedecessoris huiusmodi, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, & locorum praedictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, earumque Praelatis, Capitulis, superioribus, & personis, aliisque praemissis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogationum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam iteratis vicibus, etiam per Nos quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi: ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inferri forent, praesentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanfuris, hac vice dum-

Obstantibus derogat.

Dat. die 6. Junii 1566. Ap. I.

Ex impresso Typis R.C.A.

Praecium.

Julius II. & Leo X. Constitutiones super hoc ediderunt. Leonis X. Bulla recenseatur.

In qua legitur Constitutio Julii II.

taxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.
Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 6 Junii 1566., Pontificatus nostri Anno I.

XVI.

Confirmatio literarum Julii II. & Leonis X. contra Dominos locorum, & Communitates non custodientes eorum territoria, ne venientes ad Urbem, & recedentes derobentur.

PIUS PAPA QUINTUS
Motu proprio &c.

Exigit Apostolicae servitutis officium, quo fungimur, ut ea quae hactenus a Praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus maxime provenientium ad hanc Almam Urbem, & ab ea recedentium securitate sancita sunt, confirmetur, seu quatenus expedit, innoventur, & extendantur, prout diversis occasionibus conspiciatur salubriter expedire.

§.1. Dudum siquidem a fel. rec. Julio PP. II. & Leon. X. Praedecessoribus nostris emanarunt literae huiusmodi sub tenore videlicet.

§.2. Leo Episcopus servus servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Romani Pontificis providentia circumspicte Praedecessorum suorum gesta quae praecipue provenientium ad Almam Urbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea securitate, & commodo facta sunt, pensatis opportunis occasionibus innovat atque extendit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Dudum siquidem a fel. rec. Julio PP. II. Praedecessore nostro emanarunt literae in forma Brevis tenoris subsequentis:

§.3. Julius Papa II. Dilectis filiis Baronibus, & Domicellis, ac Communitatibus, & Universitatibus terrarum, & castrorum eorundem, necnon aliis civitatibus, & universitatibus oppidorum, & terrarum S. R. E. mediate, vel immediate subiectis salutem, & Apostolicam benedictionem. Quia nihil est, quod magis expediat nostrae Almae Urbis, & Curiae, ac ceterorum subditorum S. R. E. quieti, & regimini, quam quod euntes, & redeuntes ad eandem, ac ceteras terras ejusdem S. R. E. secure, & libere sine incursione, offensione, & invasione latronum, furum, ac sicariorum, & aliorum male viventium stare, ire, & redire possint, & valeant, ac propterea tam de jure communi quam ex specialibus ordinationibus se. re. Pauli II. & Sixti IV. nostri secundum carnem patrum, ac Innocentii VIII. & Alexandri VI. Praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum statutum fuerit, ut omnes Barones, & Domicelli, & Universitates castrorum eorundem ac Civitates, & cetera Terrae, & oppida S. R. E. mediate, & immediate subiecti, & subiectae eorum terras, oppida, villas, & territoria quaecumque a dictis latronibus, sicariis,

furibus, & aliis delinquentibus custodirent, & secura, ac libera facerent, alias ad emendationem omnium damnorum, & rerum, subtractarum tenerentur, & obligarentur. Idcirco Praedecessorum nostrorum vestigia insequentes pro pace, & quiete dictae Urbis, & omnium terrarum praedictarum, omniumque incolarum, & venientium ad easdem securitate, vobis omnibus, & vestrum cuilibet tenore praesentium expresse mandamus, ut vestras Terras, Communitates, Universitates, Villas, & Castra, ac territoria omnia, a praefatis viris facinorosis, latronibus, furibus, sicariis, & aliis delinquentibus, a die intimationis praesentium earundem secura, & libera teneatis, reservetis, & custodiatis. Quod si secus feceritis, tam poenas juris, quam alias poenas, & censuras a Praedecessoribus nostris praedictis super his promulgatas ipso facto vos, & quemlibet vestrum incurere decernimus, & declaramus. Mandantes insuper venerabili fratri Raphaeli Episcopo Albanensi Camerario nostro, ac dilectis filiis Clericis, & Praesidentibus Camerae Apostolicae, necnon Almae Urbis Senatori, & aliis officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Provincialium, Civitatum, Terrarum, & locorum ejusdem S. R. E. quatenus ad enunciationem, & querelam eorum, qui invasi, spoliati, aut aliquid aliud damnum ab huiusmodi latronibus, furibus, & sicariis passi fuerint, pro satisfactione eorum ad declarationem dictarum poenarum, & emendationem dictorum damnorum juxta formam, & tenorem Constitutionum praedictarum, & praesertim Constitutionis, & Ordinationis praefati Alexandri VI. Praedecessoris nostri via executiva procedant, & procedere debeant, alioquin ubi requisiti fuerint, & illa exequi neglexerint, tam ipsos quam vos, & vestrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud Sanctum Petrum die octavae Novembris 1564., Pontificatus nostri Anno I.

Constitutionem Julii II. confirmat Leo X. cum clausulis necessariis.

§.4. Nos itaque cupientes literas praedictas provenientium ad Almam Urbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo inviolabiliter observari, Motu proprio, & ex certa nostra scientia literas praedictas, auctoritate Apostolica tenore praesentium innovamus, ac praesentis scripti patrocinio communitimus, illaque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus. Et insuper cum huiusmodi furta, delicta, & derobationes fiant in silvis, nemoribus, latebris, & in locis occultis, & secretis non adhibitis nec praesentibus testibus, adeoque sine maxima difficultate per ipsos spoliatos, & derobatos furta, & valor rerum subtractarum, & ablatarum probari non possint, statuimus, & ordinamus, quod quoad probationem bonorum subtractorum, & eorum valorem stetur declarationi praefatorum Praesidentium, & Clericorum ipsius Camerae Apostolicae, qui diligenter considerata qualitate personarum

spoliatarum, & derobatarum exposita quantitate furtorum, & aliis circumstantiis, & conjecturis recepto juramento ipsarum personarum derobatarum, seu mercatorum, quorum bona ablata existebant, super quibus praesentium Praesidentium, & Clericorum conscientiam oneramus, furtum, & ejus valorem declarare debeant, & quod si derobatio seu furtum in confinibus diversorum territoriorum, diversarum Communitatum, seu dominiorum, vel juxta hujusmodi confines derobatus contra dominum territoriorum praedictorum, aut Communitatem, quam, & quem elegerit ad recuperationem rerum sibi ablatarum, agere possit, & valeat ab actione, quam ipse derobatus intentaverit, discedere, si ei placuerit, & contra alium agere licite possit (cum Domini confinium praedictorum illos non custodiendo in praemissis culpa non careant) reservato tamen solvendi jure agendi contra terminos. Et ut quantum fieri potest, occasio crassandi, & derobandi sublata esse videatur, eisdem motu, & scientia, ac tenore praecipimus, & mandamus sub duorum millium ducatorum Camerae Apostolicae applicari poenis similibus omnibus, & singulis ante dictis, ne fures, latrones, & crassatores in silvis, & sepibus latibula faciant, nec ibi se abscondere possint, ut prope vias publicas utrinque ad medium miliare arbores, & sepes, & quaecunque latibula incidere, seu incidi, ac amovere, seu amoveri, & extirpari facere, infra duos menses a die publicationis praesentium computandos, & sic incisas conservare, & manu tenere omnino teneantur, & debeant. Sicque per Clericos dictae Camerae, ac quoscunque alios judices, & Commissarios etiam S.R.E. Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate decernimus summarie, & absque iudicii tela. Mandantes propterea eisdem Raphaeli Episcopo, & Camerario, ac Praesidentibus, & Clericis pro tempore existentibus, ut praemissa omnia, & singula ab omnibus inviolabiliter observari, faciant, & contrafacientes ad illorum observationem per supradictas poenas juxta stilum ipsius Camerae compellant. Volumus autem, quod praesentium transfumptis manu unius Clerici, & unius Notarii ejusdem Camerae subscriptis eadem prorsus fides indubia adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostense. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae innovationis, comminationis, decreti, statuti, ordinationis, onerationis, praecipii, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octavo, Kalend. Septembris, Pontificatus nostri Anno VI.

§.5. Nos igitur cupientes praesentibus literas pro venientium ad hanc Almam Urbem, quae Caput est totius Orbis, & recipientium securitate, & commodo inviolabiliter observari, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine literas praedictas auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, & approbamus, ac perpetua firmitatis robur adiicimus, seu quatenus opus sit, innovamus, ac praesentis scripti patrocinio, communimus, illasque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus.

§.6. Et insuper, ut Barones, Domini locorum, & Communitates praedictae diligentius eorum territoria, & loca praedictis latronibus expurgata praeservent, volumus, statuimus, & ordinamus, quod quotiescumque alicui, seu aliquibus aliquid derobatum, & furto subtractum fuerit in eorundem territorii, & confinibus, ultra refectionem damnorum, & rerum derobatarum, ut praesertur, teneantur, & quilibet eorum, seu earum communitatum teneatur ad tantumdem Camerae Apostolicae loco poenae tam a jure quam a quibuscumque Rom. Pont. Praedecessoribus nostris quomodolibet inflictas, quantum a dilecto filio nostro Vitellotio Sanctae Mariae in via lata Diacono Cardinali Vitellio. S.R.E. Camerario, ac Praesidentibus, & Clericis ipsius Camerae, & non alii parti derobatae restituendum fore declaratum fuerit, ad cujus declarationis executionem statim absque aliqua appellatione contra Barones, Dominos locorum, & Communitates praedictas deveniri debere mandamus.

§.7. Sicque per eundem Cardinalem Camerarium, ac quoscunque alios judices, & Commissarios etiam S.R.E. Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate decernimus, summarie, & absque alia tela iudiciaria.

§.8. Mandantes propterea eidem Vitellotio Cardinali Camerario, ut praemissa omnia, & singula ab omnibus inviolabiliter observari faciat, & contrafacientes ad illorum observationem sub poenis praedictis quomodolibet, ac omnibus juris, & facti remediis agat, & compellat. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

§.9. Volumus autem, quod praesentis motus proprii sola Signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in iudicio, & extra, regula quacunque, seu Constitutione Apostolica in contrarium faciente non obstantibus.

Placet Motu Proprio M.

Barones, & Communitates teneantur solvere quantum cuilibet fuerit ablatum.

Sicque praecipit iudicari.

Camerarium deputat exequatorem.

Praesentium sola signatura sufficit.

Publ. die 8. Junii 1566. An.I.

Cau-

Ex Regest. in Archiep. An.

Causarum Curiae Camerae Apostolicae Generalis Auditoris facultates procedendi contra Archiepiscopos, Episcopos ceterosque Praelatos in suis Ecclesiis, & Diocesis minime residentes.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Pius IV. Auditori Cam. Ap. commisit, ut declararet non residentes incurrisse poenas a Concilio Tridentino contra tales stat. utas.

§.1. Cum alias per sel. rec. Pium Quartum Praedecessorem nostrum juxta formam Concilii Tridentini, & aliarum Bullarum emanatarum tam ab ipso Pio Praedecessore nostro, quam aliis Romanis Pontificibus Motu proprio, cujus tenores pro expressis haberi volumus, ex ipsius certa scientia, & de Apostolica potestate plenitudine fuerit mandatum, dilecto filio Alexandro Riario nostro & Curiae Causarum Camerae Apostolicae generali Auditori, ut omnes Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alias Ecclesiasticas personas curam animarum habentes non residentes poenas in dicto Concilio, & Bullis contentas incurrisse declararet, & ad illarum effectum executioni demandentur per eundem Alexandrum Auditorem nostrum.

Pius V. eisdem commisit, ut contra contumaces procedat ad sententiam excommunicativam.

§.2. Et ut, ne de ejus jurisdictione in posterum dubitari contingat, denuo eidem Auditori nostro auctoritate nostra committimus, & mandamus, quatenus statim, tam contra Episcopos, quam Archiepiscopos, & alios quoscumque praefatos, tam in Urbe, quam alibi, & ubique locorum existentes, & in propriis Diocesis non residentes confitito sibi, quantum sufficere videbitur, summarie, simpliciter, & de plano sola veritate inspecta, & manu Regiae ex obedientia propria usque ad sententiam excommunicativam procedat.

Se autem ad privationis sententiam procedendum declarat.

§.3. Et deinde Nobis referat, ut Nos in Consistorio nostro secreto de fratrum nostrorum consilio, ut moris est, ad sententiam privationis, & depositionis Praelatorum inobedientium hujusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus.

Eidem Auditori facultate concessit procedendi contra habentes curam animarum.

§.4. Quo vero ad alios curam animarum habentes usque ad sententiam inclusive procedat, & exequatur juxta formam, & tenorem dicti Concilii, & literarum nostrarum praefatarum cum eisdem facultatibus, ut supra, & alia faciat, & exequatur, prout in dictis literis, sive Bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi a divinis, declarandi, interdicendi, aggravandi, reaggravandi, carcerandi, & brachium saeculare decernendi, relaxandi, & exequendi, aliaque faciendi necessaria quomodolibet, & opportuna.

Obstantibus derogat.

§.5. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Praesentium solam signaturam sufficere declarat.

§.6. Et quod praesentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, ac ubique fidem faciat in iudicio, & extra regula contraria, & aliis quibuscumque, quibus omnibus expresse derogamus, non obstantibus.

Dat. die 10. Junii 1566. An.I.

Die decima Junii 1566. Placet Motu proprio. M.

Declarationes circa allegationem novae causae, in casu fractae pacis, vel treguae. Admissionem reorum in contumaciam condemnatorum in statu Ecclesiastico ad faciendas defensiones, infra vel post annum: necnon circa praeventionem inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum in causis mixti fori.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio, &c.

Exordium. Cum ob innumeras Rom. Pont. occupationes, ac particularium rerum quarumlibet status ignorantiam contingat ab eo quandoque literas emanare, quae in magnum aliorum praedictorum redundare noscuntur, minime reprehendendum esse videtur, si tandem praedictis cognitio, literas hujusmodi, etiam si per ejus Praedecessorem emanaverint, tamquam per inadvertentiam editas revocant, & limitant, aliasque desuper disponit, prout rerum, & temporum qualitate pensata, conspiciunt in Domino salubriter expedire.

Exordium.

Pius IV. allegationem novae causae prohibuit, in casu pacis & treguae fractae.

§.1. Dudum siquidem sel. record. Pius Papa Quartus Praedecessor noster cupiens criminibus, & excessibus, qui in dies orientantur, providere, per quasdam suas in forma Motus proprii editas literas inter alia statuit, quod in causis treguarum, & pacis fractarum ipsi fractores vel eorum fidejussores allegare non possent, quod offensa ex nova causa processisset, nec allegata cuicumque suffragaretur.

Et in causis mixtis Judicium praeventionem.

§.2. Et etiam quod in causis mixtis inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum, locus sit praeventioni, ita tamen quod Judex Ecclesiasticus in casu praeventionis non possit procedere contra laicum, sed illum debeat remittere ad Judicem laicum, & alias prout in eisdem literis plenius continetur.

Hic Pontifex declarat, prohibitionem quo ad principales tantum, procedere notam autem quo ad comprehensos.

§.3. Nos considerantes a ratione, & juri debito alienum esse, eos, quicriminibus innoxii fuerint, eorumque fidejussores, si treguae, pax, seu fidejussiones de non offendendo postea ex nova emergente occasione fractae fuerint, earum occasione gravari debere, cum praecipue paces, treguae, seu fidejussiones hujusmodi de non offendendo non ad offensionem ex futuris causis, sed ex praeteritis tantum orientantur, literas praefatas quoad praemissa revocantes, cassantes, & moderantes, effectumque suum sortiri in praemissis non posse decernentes: Motu simili &c. novam causam in pacis, treguarum, seu fidejussorum hujusmodi fractione principales tantum, videlicet qui fuerint causa pacis, treguarum, seu fidejussorum de non offendendo hujusmodi factarum, seu faciendarum, praestatarum, seu praestandarum, si ipsi aliquo modo, seu aliquis eorum in dictis fractionibus intervenerint, seu intervenerint, videlicet si aliquis ex dictis principalibus aliquem ex comprehensis in pace, tregua, seu fidejussione de non offendendo offensa.

fenderit, vel ipse ab aliquo ex ipsis comprehensis offendatur, non excusare. Si vero supradicti principales, seu aliquis eorum in fractione pacis, tregue, seu fideiussionis huiusmodi, ut supra non intervenerint, seu intervenerit, ipsos, eorumque consanguineos, & fideiussores, ceterosque in pace, & tregua, seu fideiussione de non offendendo comprehensos, & quemlibet eorum novam causam huiusmodi allegare posse, & ea probata excusari debere, & quoquo modo gravari, perturbari, aut inquietari non posse neque debere; idque tam in causis motis, & indecis pendentibus, quam etiam finitis, & in quibus etiam pronunciatum fuit (dummodo sententia desuper lata totaliter non sint executioni demandata) locum sibi vindicare posse, & debere declaramus.

§.4. Cumque etiam saepe contingat partes ipsas, contra quas in contumaciam procedi consuevit, vel ita negocium mole gravari, vel ita longe abesse, ut ipsorum contumaciam sex mensium spatio ejusmodi expugnare minime queant, terminum sex mensium huiusmodi ad annum prorogamus, ac contumacibus huiusmodi defensiones non nisi post anni elapsi terminum denegari debere; ac quascumque aliter quam ut premititur, ferendas sententias, nullas, inanes, nulliusque roboris, & momenti, fore, & esse, prout Nos eas ex nunc tamquam contra juris debitum, & de facto latas annullamus, cassamus, & irritamus.

§.5. Quo vero ad preventionem inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum, declaramus, illam habere locum in terminis, & statu, prout ante dictum Motum proprium erat, ac ipsum ad terminos juris in hoc reducimus; & volumus, ut in preventionibus procedatur juxta formam juris, & factorum decretorum Concilii Tridentini, & non alias, aliter, nec alio modo.

§.6. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices, &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata &c. judicari debere; irritum quoque &c. auctoritate Apostolica tenore presentium statuimus, & decernimus.

§.7. Et nihilominus pro potiori premissorum validitate, omnibus, & singulis Judicibus, tam ordinariis, quam delegatis, & subdelegatis, ac eorum Locatentibus, & Notariis, sub excommunicationis majoris, ac indignitatis nostre, officiorumque suorum privationis poenis, ne contra premiffa, aut illorum aliqua facere, & attentare presument, districtius inhibemus,

§.8. Non obstantibus premiffis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quarumcumque Civitatum, Provinciarum, & locorum, etiam juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Universitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum predictorum quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus &c. etiam si de illis, &c. illorum tenores &c.

Contumacibus dat anni ad comparandum.

Preventionibus ad juris & Concilii Tridentini terminos reducit.

Decretum irritans.

Judices & Notarii hanc observent.

Clausula decretoria.

hac vice latissime derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio. M. §.9. Et de revocatione, cassatione, declaratione, reductione, voluntate, prorogatione, annullatione, irritatione, statuto, & decreto, inhibitione, derogatione, & aliis premiffis, quae hic pro simul, vel ad partem repetita habeantur latissime extenden. Et quod premifforum omnium, & singulorum, & praesertim presentibus contrariorum pro sufficienter expressis habeantur.

§.10. Et quod presentis Motus proprii etiam absque data, & registratura, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstante.

§.11. Eiusque transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa.

§.12. Quodque Camera, & Cancellaria Apost. ac audientiae causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Flore dimissis copiis affixis, post mensem affixionis huiusmodi computandum omnes, ita afficiant, & arceant, ac si illis personaliter intimata fuissent.

Fiat. M. Anno a Nativitate Domini 1566. Indictione 9. die vero 20. mensis Junii Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pii divini providentia Papa V. Anno I. supradictus Motus proprius affixus, & publicatus fuit ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, Camerae, ac Cancell. Apostolicarum, necnon in audientia literarum contradicendarum, ac in acie Campi Flore, dimissis inibi copiis affixis per me Joannem Guerdard praefati SS. D. N. Papae Curj.

Ant. Clerici Mag. Curj. Sequitur declaratio d. Constitutionis.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

UDUM postquam sel. rec. Pius Papa IV. Praedecessor noster, cupiens subterfugis delinquentium obviare, per quasdam suas in forma Motus proprii editas literas, sub dat. Romae apud S. Petrum, 12. Kal. Junii, Anno IV. inter alia statuisse, quod rei in contumaciam condemnati ad suas defensiones faciendas admitti non possint, nisi infra sex menses, quoad faciendas, videlicet a die condemnationis, quo vero ad jam factas condemnationes a die publicationis earumdem literarum computandos, per alias nostras etiam in forma Motus proprii emanatas literas, die 20. mensis Junii, Pontificatus nostri anno primo publicatas, terminum sex mensium huiusmodi ad annum prorogavimus, ac contumacibus huiusmodi defensiones non nisi post anni elapsi terminum denegari debere decrevimus.

Pape subscr. Clausularum repetitio.

Sola sufficiat signatura.

Fides exemplorum.

Jussio publicandi.

Publ. P. An. I. die 20. Junii

Exordium.

§.1. Cum-

§.1. Cumque sicut accepimus, a nonnullis ordinationem, & dispositionem huiusmodi, nostramque, & dicti Praedecessoris in illis edendis intentionem variis calumniis eludere, & super earum sinistris interpretationibus agentes pro Fisco, & Camera Apostolica fatigare, & causas in longum protrahere, & illas intricare, sententiarumque executionem evitare satagentibus, saepe in dubium verti contingat (licet ex verborum proprietate res clara sit) an scilicet tam sponte comparentes, de quibus loquitur Motus proprius praefati Praedecessoris, quam etiam capti intra dictum tempus, indistincte admitti debeant ad faciendum suas defensiones, maxime stantibus in eodem nostro Motu proprio appositis supra relatis verbis videlicet. Ac contumacibus huiusmodi defensiones non nisi post anni elapsi terminum denegari debere, quae indefinite prolata sunt, & videntur posse comprehendere, tam sponte comparentes, quam captos, nihilominus considerantes, quod verba ipsa nihil aliud disponant, quam prorogationem termini, his quibus ex forma Motus proprii praedicti Praedecessoris denegari non poterat.

§.2. Nos igitur ad tollendum omne dubium, & absurdum evitandum. quod capti, & sponte comparentes pariter essent conditionis, necnon calumniis, & aliis inconvenientibus huiusmodi, quantum cum Deo possumus, obviare, omnemque disputandi materiam tollere, & in his opportune providere volentes, necnon singularum literarum praedictarum, ac indiciorum Inquisitorum, processuum, condemnationum, & sententiarum desuper formatarum, & latorum, ac forandarum, & promulgandarum huiusmodi, aliorumque forsitan latius expressen. tenores, continentias, formas, & compendia, ac reorum, delictorum, criminum, & excessuum, ac poenarum huiusmodi, & Judicium nomina, cognomina, gradus, & qualitates, ac quantitates, & loca, pro plene, & sufficienter expressis habentes, & decernentes, necnon singulas praenarratas literas confirmantes, & innovantes, Motu simili &c. quod banniti, & in contumaciam condemnati in poenam capitis, & ultimi supplicii, si capti ad manus Curiae devenerint, per Judices ad novas, sive alias defensiones faciendas, etiam intra dictum tempus non admittantur, nisi habita a Nobis, vel signatura nostra desuper gratia specialia, nec litera ipse, quae in eorum odium edita sunt, eis in aliquo suffragentur, aut illis se juvare, sive defendere possint. Quinimmo, quod Judices praefati sententias ipsas condemnatorias, tam in Urbe quam extra eam latas, & ferendas, si tamen legitimis praecedentibus iudiciis ad id inquirendum promulgatae fuerint, executioni realiter, & corporaliter, suis loco, & tempore congruis respective totaliter, & integre, contra sic captos demandent, & demandari faciant, hac nostra perpetuo valitura declaratione declaramus, & decernimus, & quatenus opus sit, de novo statuimus, & ordinamus, & ita mentis, & intentionis nostrae fuisse, & esse attestamus.

Declaratio quod capitaverit condemnati, capti infra annum, non audiantur absque iussu Papae, sed sententiae contra eos in contumaciam latae legitimis praecedentibus iudiciis executioni demandentur.

§.3. Praeterea Alma Urbis nostrae generali Gubernatori, ceterisque Judicibus ordinariis, vel delegatis, in Romana Curia vel extra eam residentibus quibuscumque, in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae poena committimus, & mandamus, districte praecipiendo per presentes quatenus huiusmodi nostram declarationem, seu novam Constitutionem, & Ordinationem, necnon ipsas presentes, & in eis contenta, omnia, & singula, in causis criminalibus, seu mixtis, ac aliis Fisco, & Camera Apostolicam illiusque interesse quomodolibet concernentes, nunc, & pro tempore pendentes quibuscumque, etiam si forsitan aliqui capti nunc in carceribus detineantur, perpetuo inviolabiliter observari mandent, & faciant, & illi observent.

§.4. Et ita, & non aliter in praemissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac Palatii Apostolici causarum Auditores, sublata &c. judicari, interpretari, & definiri debere, irritum quoque &c. decernimus.

§.5. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutisque, ac consuetudinibus Provinciarum, Civitatum, oppidorum, & locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Universalitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum praedictorum, ac etiam singulis praenominatis, & aliis quibuscumque Judicibus &c. per Nos, & Praedecessores nostros concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ac stylo Palatii, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

§.6. Volumus autem, quod presentis Motus proprii, etiam absque data, & registratura, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extra, regula contraria non obstante.

§.7. Eiusque transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa, seu litera desuper per Breve nostrum expediri possint, & si videbitur cum omnium, & singulorum praenarratorum, & expressorum, aliorumque necessariorum specificatione, & insertione, & cum aliis clausulis opportunis, & consuetis.

Placet Motu proprio. M. Datum Romae apud S. Petrum, Idibus Septemb. Anno VI.

Officialesque in omnibus observent.

Decretum irritans.

Clausula decretoria.

Sola signatura sufficiat.

Transumptorum fides.

Pape subscr. D. P. An. VI. die 15. Sept.

Q9 Excm.